

Justiskomiteen  
Stortinget

Vår ref.: 2021/1  
Dato: 15.01.2021

## Høringsinnspill: Meld. St. 5 (2020–2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden

Meldingen fremhever hvordan internett og sosiale medier bidrar til å skape nye utfordringer for samfunnssikkerheten. Stormingen av den amerikanske kongressbygningen 6. januar 2021 er et urovekkende eksempel på sammenhengen mellom desinformasjon og samfunnssikkerhet. Konspirasjonsteorier på nett spredte raskt falske påstander om at presidentvalget ble rigget. Oppildnet av presidentens Twitter-meldinger brukte opprørerne sosiale medier til å planlegge tid og sted for demonstrasjoner, men også [detaljer](#) om hvordan de skulle komme seg inn i kongressbygningen, og hvilke verktøy og våpen de skulle ta med seg.

### Kapittel 9: Sammensatte trusler

Meldingen slår fast at økt digitalisering gir statlige og ikke-statlige aktører nye verktøy og arenaer til å forfølge egne strategiske interesser. Desinformasjon, påvirkning av valg og digitale angrep er eksempler på virkemidler som tas i bruk.

Regjeringen vil hovedsakelig videreutvikle samarbeid og situasjonsforståelse og styrke unges evne til å utøve kildekritikk. Vi mener utviklingen i trusselbildet gjør det nødvendig å vurdere ytterligere tiltak, slik andre myndigheter nå gjør.

#### *Psykologisk forsvar:*

I Sverige har et regjeringsoppnevnt utvalg foreslått å opprette et [psykologisk forsvar](#), som skal ha som oppgave å «beskytte det åpne og demokratisk samfunn, fri meningsdannelse og Sveriges frihet og uavhengighet.» En viktig del av dette skal være styrking av evnen til å identifisere og møte informasjonspåvirkning og annen spredning av desinformasjon. Motstandskraft mot slik påvirkning må bygges både i befolkning og samfunnet generelt.

Det foreslås helt konkret å opprette en egen myndighet for det psykologiske forsvaret. På samme måte som i Norge, er det mange ulike myndigheter og aktører som har oppgaver relatert til samfunnssikkerhet og beredskap. I Sverige ser man nå behov for å bedre samordne oppgaver innenfor det psykologiske forsvaret, og etablere tydeligere styring og ansvarsfordeling. Dette vil også gi bedre ressursutnyttelse og operative fordeler når flere tiltak må koordineres i en akutt situasjon.

#### *Regulering av digitale plattformer:*

I desember 2020 lanserte EU-kommisjonen forslag til ny regulering av digitale tjenester i det indre markedet, [Digital Services Act](#). Dette er også relevant for Norge.

Reguleringen skal bidra til et felles rammeverk for hvordan ulovlig og skadelig innhold skal håndteres, og tydeliggjøre hvilket ansvar plattformene har. Det er fortsatt

domstolene i hvert enkelt land som bestemmer hva som er ulovlig – for eksempel oppfordring til vold eller rasisme. Plattformene kan i sine vilkår fortsatt sette strenge regler i noen tilfeller, for eksempel deling av bilder med nakenhet.

For særlig store plattformer (brukertall på mer enn 45 millioner) kommer det i tillegg strengere krav til kartlegging av hvilke potensielt skadelige effekter tjenestene kan bidra til, som at algoritmene sprer desinformasjon eller forskjellsbehandler brukere med ulik bakgrunn.

Forslaget skal nå diskuteres i medlemslandene, og behandles videre i EU-parlamentet og ministerrådet.

Flere land har allerede tatt grep for å tydeliggjøre sosiale medieselskapers [juridiske ansvar](#) for innhold som publiseres og deles på deres plattformer. I Tyskland gir en lov fra 2017 mulighet til å bøtelegge selskaper som ikke fjerner falskt eller ulovlig innhold. Loven stiller også krav til responstid for fjerning av ulovlig innhold, stort sett innen 24 timer. Kritikkk mot slik regulering har blant annet handlet om at også lovlig innhold, som satire, fjernes i prosessen, og at ytringsfriheten dermed kan innskrenkes.

### **Påvirkning av valg**

I 2021 er det stortingsvalg i Norge. Dette gjør det ekstra viktig med effektive tiltak mot manipulering og informasjonspåvirkning.

I Australia er det opprettet en egen «[Election Integrity Task Force](#)». Gruppen skal identifisere og respondere på trusler mot gjennomføringen av valg. [Italia](#) har opprettet en digital portal hvor innbyggerne kan rapportere tilfeller av desinformasjon knyttet til valgkamp og valg.

I forbindelse med EU-valget i 2019 gikk flere aktører fra internettøkonomien, etter sterkt press fra EU, sammen om å formulere en [Code of Practice on Disinformation](#). Her stilles det krav til åpenhet om politiske annonser, samt publisering av statistikk om koordinerte påvirkningsaksjoner og sletting av kontoer.

Denne selvreguleringen har ført til noe endring, men utfordringene er fortsatt store. Som en del av EUs [European Democracy Action Plan](#) vil kommisjonen derfor lansere en ny versjon av retningslinjene, der myndighetene kan stille krav til de digitale tilbyderne. Kommisjonen ønsker blant annet mulighet til å kontrollere om plattformene i realiteten følger retningslinjene man har blitt enige om. De nye retningslinjene skal være ferdige våren 2021, og vil også være aktuelle for Norge.

Med vennlig hilsen

Tore Tennøe  
Direktør

Marianne Barland  
Senior prosjektleder